

Regeringsrätten

Rättsfall

Angående avdragsrätt för "ränta" i samband med avbetalningsköp m. m.

I nummer 5 av Skattenytt 1969 sid. 190 redovisas ett RR:s utslag den 26/9 1968 som gällde här rubricerade fråga. Utslaget avsåg en åkeriägare W. som för sin åkerirörelse köpt en lastbil på avbetalning. Av köpekontraktet framgick att W. skulle betala utom viss köpeskilling, från vilken avräknats värdet av en i utbyte lämnad lastbil, även vissa andra belopp, däribland ett såsom ränta betecknat belopp.

I sitt utslag fann RR i likhet med KR att de i köpekontraktet angivna beloppen för ränta m. m. ingick i bilens anskaffningskostnad. Utslaget innebar alltså att W. fick tillgodoräkna sig avdrag för det som ränta betecknade beloppet, inte på en gång i likhet med vanlig ränta på skuld, utan genom årliga värdeminskningssavdrag liksom köpeskillingen i övrigt.

Då utslaget tilldragit sig uppmärksamhet och på sina håll tycks ha tolkats så att man här skulle ha frångått den allmänna principen om rätt till avdrag för skuldränta, är ett försök till förklaring på sin plats.

I målet var fråga om ett avbetalningsköp. Det finns skäl att anta att RR vid sin bedömning tagit hänsyn till att man vid tillämpningen av 1915 års lag om avbetalningsköp, som innehåller de civilrättsliga bestämmelserna om sådana köp, skiljer mellan, å ena sidan, löpande ränta och, å andra sidan, sådana ränta som är på förhand kalkylerad och anses ingå i avbetalningssumman, dvs. den summa som skall

betalas "i särskilda poster". Det framgår av uttalanden som i olika sammanhang gjorts angående denna lag att till sådan särskild post inte räknas vanlig löpande ränta men väl den på förhand kalkylerade räntan. (Se t. ex. Eklund-Nordström, Lagen om avbetalningsköp, 2: a uppl. s. 19 samt prop 1953: 3 s. 33 och 100.) Vid lagens tillämpning måste alltså en bedömning göras om fråga är om ränta av det ena eller andra slaget. RR har tydligen i det aktuella målet ansett sig böra göra en motsvarande bedömning av vad som skall anses ingå i köpeskillingen och vad som skall anses falla utanför, eftersom löpande skuldränta är avdragsgill som omkostnad vid inkomsttaxeringen men inte köpeskilling eller avbetalning därå. RR synes vid denna bedömning ha kommit till slutsatsen att det här var fråga om någonting annat än löpande skuldränta och att omedelbart avdrag därför inte kunde medges. Då W. var rörelseidkare och det som ränta betecknade beloppet ansågs ingå i bilens anskaffningskostnad, fick han i stället avdrag genom årliga värdeminskningssavdrag.

Av det sagda torde således framgå att RR inte genom sitt utslag avsett att göra något avsteg från den allmänna principen om avdragsrätt för skuldränta. Avdragsfrågan måste alltså bedömas med hänsyn till räntebeloppets karaktär i varje särskilt fall. Frågan om avdragsrätten för belopp som i olika sammanhang betecknats som ränta kommer att närmare belysas i en kommande artikel i Skattenytt.

Försäljning efter arvskifte av rörelseinventarier

Besvär av makarna A. angående inkomsttaxering år 1961. – Vid arvskifte den 23/7 1960 i dödsboen efter makarna M., vilka drivit konditorirörelse och som båda avlidit månaden innan, tillskiftades makarna A. var sin ” $\frac{1}{4}$ -del” av inventarierna i rörelsen. Den 24/7 1960 sålde arvingarna inventarierna till konditorn K., som även köpt varulagret. - PN beskattade makarna A. för inkomst av rörelse genom inventarieförsäljningen. - Hos KR framhöll makarna A. bl. a. att makarna M. den 24/6 1960 stängt konditorirörelsen och nästa dag omkommit i en trafikolycka. Dödsboet hade aldrig öppnat rörelsen. Således hade varken dödsboet eller delägarna drivit rörelse, varför inkomstbeskattning för rörelse inte kunde komma i fråga. - KR: ej ändring (viss motivering).

RR yttrade bl. a.: Utredningen i målet visar att konditoriiinventarierna vid försäljningen alltså var kvar i de lokaler, där mannen M. drivit sin rörelse, och att de därefter av köparen användes i den konditoriverksamhet, som i fortsättningen utövades i samma lokaler under benämningen M:s konditori Eftr. AB. Med hänsyn härtill får inventarierna - oaktat att varken dödsboet eller delägarna drivit konditorirörelse - anses vid försäljningen alltså ha ingått i den avlidnes rörelse och transaktionen utgör därför ett led i avvecklingen av samma rörelse. Vinsten vid försäljningen skall förty beskattas hos säljarna såsom inkomst av rörelse. (RR:s utslag den 12/11 1967.)

Anm.: Frågan om inkomstbeskattningen i samband med rörelseidkares död är inte alltid lätt att bedöma. Angående praxis, se t. ex. Skattenytt 1959 sid. 165 och 1960

sid. 197 (Bylin) samt - i fråga om tomt-rörelse - Skattenytt 1967 sid. 215 (Lindberg) och sid. 412 (Walberg).

Dödsbos skattskyldighet för legat

Besvär av dödsboet efter Betty S. angående inkomst- och förmögenhetstaxering år 1961. - Betty S., som avled den 18/11 1959, hade testamenterat tre fastigheter till Lunds universitet. Testamentet vann laga kraft den 28/4 1961. Dödsboet tog i 1961 års deklaration upp fastigheterna till ett värde av 347.000 kr. men tillgodoförde sig skuldavdrag med samma belopp. - TN beskattade dödsboet för fastigheternas avkastning enligt deklarationen men vägrade skuldavdraget. Hos PN framhöll dödsboet att vid redovisning i juni 1961 till universitetet överlämnats - utom fastigheterna - all avkastning av dem från dödsdagen. - PN och KR ogillade dödsboets talan.

RR yttrade: Av utredningen framgår att frågan huruvida testamentet skulle bli bestående icke var avgjord vid beskattningsårets utgång samt att dödsboförvaltningen under beskattningsåret omhändertog fastigheterna och uppbar avkastningen av desamma. På grund härav och då i målet icke förekommit omständigheter som föranleder att dödsboet det oaktat icke skulle vara skattskyldigt för fastigheterna och avkastningen, fastställer RR det slut KR:s utslag innehåller. (RR:s utslag den 13/11 1968.)

Anm.: Se Englund, Om inkomstskattefaktorn vid beskattning av benefika förvärv sid. 48-49 samt Skattenytt 1960 sid. 353 (Mutén). Se även t. ex. RÅ 1937 ref. 51, 1949 ref. 24 och 1965 ref. 11 (Skattenytt 1965 sid. 331).

Ersättning för vägändamål som jordäga- ren överlåtit till arrendator - skattskyldig- het för denne?

Besvär av arrendatorn J. angående inkomsttaxering år 1961. - J., som arrenderade en jordbruksfastighet av sin moder, hade av modern fått en ersättning på 4.500 kr. som hon i sin tur fått från vägförvaltningen vid upplåtelse av mark från fastigheten för vägändamål. J. hade inte upptagit beloppet som inkomst. Han uppgav att han använt beloppet för att uppföra stängsel, igenläggning av diken, anskaffning av vatten till betesmarker samt liknande åtgärder för att återställa fastigheten i det skick den haft före framdragandet av den allmänna vägen. J. framhöll vidare att beloppet beräknats av vägförvaltningen med hänsyn till att det icke skulle beskattas. - PN och KR ansåg J. skattskyldig för beloppet.

RR lämnade J:s besvär utan bifall och yttrade: Av handlingarna i målet får anses framgå att beloppet 4.500 kr. till en del utgjort ersättning till J. för av honom utfört arbete samt i övrigt motsvarats av sådana utgifter som utgjort omkostnader vid beräkning av nettointäkten av jordbruksfastigheten. Beloppet utgör därför skattepliktig inkomst för J. (RR:s utslag den 20/11 1968.)

Anm.: Jämför t. ex. RÅ 1965 ref. 8 (Skattenytt 1965 sid. 292) samt RÅ 1962 ref. 50 (se Skattenytt 1963 sid. 80 ang. det samtidigt avgjorda fallet RÅ 1962 not. 1282).

Byte av motorgräsklippare

Besvär av TI angående lantbrukaren A:s inkomsttaxering år 1965. - A., som hade en jordbruksfastighet om 19 har åker, yrkade avdrag för byte av motorgräsklipp-

pare med 600 kr. Han uppgav att gräsklipparen samlade upp gräset, som sedan användes för utfodring av ungnöt, svin och höns. - TN och PN vägrade avdrag men KR medgav avdrag med 300 kr.

RR fastställde PN:s beslut och yttrade: Utredningen i målet ger vid handen att motorgräsklipparen huvudsakligen användes för trädgårdens ans och vård. Det förhållandet att gräs som slagits i trädgården tages till vara för att utfodra ungdjur och grisar kan inte medföra att kostnaden till någon del anses såsom avdragsgill omkostnad i jordbruket. (RR:s utslag den 18/11 1968.)

Byte av bil i jordbruk, m. m.

A. Besvär av hemmansägaren S. angående inkomsttaxering år 1960. - S. ägde två jordbruksfastigheter mellan vilka vägståndet var 18 km. Den ena gården omfattade 6 har åker och 30 har skog, den andra 5 har åker och 69 har skog. För den förra gården redovisades ca 12.000 kr. för sålda djur och ca 11.900 kr för mjölk. För den senare redovisades bl. a. ca 17.300 kr. för sålt virke. — Under 1959 bytte S. en Adler av 1948 års modell till en Saab 93 för en mellanavgift av 8.700 kr. Övriga bilkostnader uppgick till 1.242 kr.

Med hänsyn till de särskilda förhållanden, som betingades av att jordbruket bedrevs på två fastigheter, belägna på ej obetydligt avstånd från varandra, ansåg RR att S. var berättigad till avdrag för bilkostnader med 5.100 kr. (RR:s utslag den 17/9 1968.)

Anm.: Det medgivna avdraget motsvarade 51,3 % av de totala kostnaderna 9.942 kr. — Jämför t. ex. Skattenytt 1969 sid. 103.

B. Besvär av TI angående hemmansägaren M:s inkomsttaxering år 1962. - M. hade en jordbruksfastighet om 18 har åker med ett taxeringsvärde av 121.300 kr. Bland intäkterna upptogs 5.396 kr. för spannmål, 12.401 kr. för sockerbetor, 14.786 kr. för 10 nötkreatur, 18.854 kr. för mjölk och 1.720 kr. för fjäderfä och ägg. M. bytte en Oldsmobil, 1939 års modell, mot en begagnad Mercedes 220, 1959 års modell, och yrkade avdrag för kostnad för bytet med 4.990 kr., motsvarande 49,9 % av mellangiften 10.00 kr. — TN nedsatte avdraget med 2.000 kr., enär den inköpta bilen ansågs onödigt stor för driften av jordbruket. — Hos PN yrkade M. att erhålla avdrag med 4.990 kr.

PN konstaterade att det medgivna avdraget motsvarade ca 30 % av mellangiften och att det fick anses högt med hänsyn till praxis. Överskjutande belopp hänfördes av PN till icke avdragsgilla levnads-kostnader. PN ogillade yrkandet.

KR biföll däremot M:s talan och RR lämnade TI:s besvär utan bifall med följande motivering: RR finner att M. under beskattningsåret förvärvat en bil, som varit begagnad samt i fråga om motorstyrka och lastförmåga är jämförbar med den utbytta bilen. Förvärvet har icke dragit större kostnad än vad som kan anses normalt vid byte av bil i förvärvskällan. Med hänsyn härtill och till den omfattning i vilken M. använder bil i jordbruket får det av KR medgivna avdraget anses skäligt. (RR:s utslag den 8/10 1968.)

Ägarens skattskyldighet för om- eller nybyggnadsarbeten som bekostats av eller debiterats hyresgästen

A. Besvär av TI och ett fastighets-

bolag M. angående inkomsttaxering år 1962. - Bolaget uppförde för ett annat bolags räkning (båda bolagen ägdes av samma person) en verkstadsbyggnad och upplät denna till det andra bolaget. I fastighetsbolagets bokslut överfördes ett belopp av 163.301 kr. från byggnadens konto till driftkostnadskontot hos det andra bolaget. - Fastighetsbolaget eftertaxerades av PN för ett belopp av 113.321 kr. såsom hyresintäkt.

Sedan KR nedsatt beskattningen till att avse endast 100.000 kr., beslöt RR eftertaxering av hela beloppet 113.321 kr. i enlighet med PN:s beslut. RR yttrade: Av utredningen framgår att klagandebolaget av nyttjanderättshavaren uppburit ersättning för vissa kostnader för den nyuppförda verkstadsbyggnaden med, såvitt nu är i fråga, 113.321 kr. Någon anledning varför bolaget ej skulle vara skattskyldigt för hela nämnda belopp kan ej anses föreligga. (RR:s utslag den 22/10 1968.)

B. Besvär av Fastighetsaktiebolaget D. angående inkomsttaxering år 1961. - Bolaget, som ägdes av en banks pensionsstiftelse, ägde en fastighet i vilken banken hyrde kontor. Banken lät år 1960 på egen bekostnad för 27.200 kr. inreda ett depositionsvalv i fastigheten. - PN beskattade bolaget för beloppet som hyra. - KR: ej ändring.

RR lämnade bolagets besvär häröver utan bifall, enär med hänsyn till den ekonomiska samhörighet, som råder mellan bolaget och banken, samt till vad som i övrigt förekommit i målet ombyggnaden får anses ha ökat fastighetens värde samt denna ökning kan antagas icke ha understigit 27.200 kr. (RR:s utslag den 22/10 1968.)

Dotterbolags skattskyldighet för skogsbilvägar som anlagts av moderbolaget såsom arrendator

Besvär av allmänna ombudet hos MKPN angående Aktiebolaget B:s inkomsttaxering år 1961. - Bolaget hade jämte andra bolag till det gemensamma moderbolaget på 49 år arrenderat ut sina jordbruksfastigheter. Moderbolaget hade vid samma års taxering fått avdrag med vissa belopp för anläggande av nya skogsbilvägar och för ombyggnad av gamla vägar till skogsbilvägar. - MKPN ansåg att de kostnader av markförbättringskaraktär, som nedlagts på dotterbolagens fastigheter, närmast fick betraktas som koncernbidrag eller arrendavgift för vilka dotterbolagen var skattskyldiga. I enlighet därmed beskattades bolaget B. för visst belopp.

KR undanröjde dock beskattningen och yttrade: Oaktat jordbruksfastigheterna måste antagas ha under beskattningsåret ökat i värde genom de därpå anlagda och förbättrade skogsbilvägarna, kan - vid det förhållandet att arrendeavtalen vid utgången av beskattningsåret alljämt var gällande - bolaget såsom ägare till fastigheterna icke på grund av arbetena ifråga anses sagda år ha kommit i åtnjutande av förmån av skattepliktig natur. Ej heller i övrigt har åberopats förhållande av beskaffenhet att på grund härav bolagets deklARATIONER bort frångås. - RR: ej ändring. (RR:s utslag den 24/10 1968.)

Anm.: Se bl. a. Skatteflyktskommitténs redogörelse för praxis i SOU 1963:52 sid. 257.

Reparation eller ombyggnad?

A. Besvär av TI angående lantbrukaren A:s inkomsttaxering år 1961. - A., som åren 1960-61 renoverat boningshuset på

sin jordbruksfastighet för 60.798 kr., yrkade avdrag för kostnader för nya golv och ny korkmatta på ett utbytt bottenbjälklag med 3.00 kr. - TN medgav avdraget. - Hos PN yrkade TI, att avdraget skulle vägras, enär golv och golvläggning var tillbehör till bjälklaget, för vilket avdrag ej heller bort medgivas. A. upplyste att bjälkarna varit uppruttade och måst utbytas. Golven hade tidigare varit beklädda med korkmattor men utgjordes numera utom i köket av parkettgolv. Kostnaden för ersättande av de gamla golven jämte korkmattor hade beräknats till 3.000 kr. PN godkände avdraget (däremot vägrades avdrag för kostnaden för nytt bjälklag). - KR och RR, ej ändring. (RR:s utslag den 27/11 1968.)

Anm.: Jämför RÅ 1965 not. 1038 (Skattenytt 1966 sid. 37).

B. Besvär av TI angående målaren M:s inkomsttaxering år 1965. - M. hade en 75 år gammal fastighet med en öppen träveranda på cementsockel med utvändig källarnedgång. På grund av dess mycket bristfälliga skick ersattes den år 1964 av en ny, inbyggd veranda med nedgång till källaren och badrum därunder för en materialkostnad av 4.572 kr. M. gjorde arbetet själv. M. yrkade avdrag för beräknad kostnad för reparation av den gamla verandan med 1.533 kr. - TN medgav avdraget. - PN vägrade avdraget då fråga var om icke avdragsgill kostnad för ombyggnad.

KR medgav avdraget och yttrade: Veranda får anses höra till sådana delar av byggnad som erfarenhetsmässigt icke håller lika länge som byggnad i övrigt utan normalt måste ersättas en eller flera gånger under byggnads bestånd. M. får därför an-

ses berättigad till avdrag för vad det skulle ha kostat att uppföra en ny veranda, likvärdig med den gamla. Det av M. yrkade avdraget kan icke antagas överstiga denna kostnad. - RR: ej ändring. (RR:s utslag den 27/11 1968.)

C. Besvär av auktionisten A. angående inkomsttaxering år 1962. - A. ägde en hotellbyggnad som låg på annan persons mark. En till byggnaden hörande, upprutten serveringsterass av trä, belägen 2,5 meter från byggnaden, ersattes år 1961 av en cementerad terrass av samma storlek och med samma läge för en kostnad av 12.235 kr. A. yrkade avdrag med 7.535 kr. därav. - TN vägrade avdrag. - Hos PN åberopade A. ett intyg från byggmästaren, enligt vilket en ny träterrass skulle kostat 7.000 - 8.000 kr. - PN ogillade yrkandet och angav som skäl följande: Terrassen är icke sammanbyggd med hotellbyggnaden utan uppförd på ett avstånd av 2,5 meter från denna. På grund härav får terrassen betraktas som en fristående, separat anläggning. Då en anläggning helt nedrives och en annan uppföres i dess ställe, kan reparation icke anses vara för handen utan nybyggnad, för vilken avdrag icke medges. - KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 27/11 1968.)

Gåva eller lön?

Besvär av jordbruksarbetaren J.-F. angående inkomsttaxering år 1962. - RR yttrade: Av utredningen framgår, att J.-F. sedan sitt åttonde levnadsår vistats hos J. först såsom fosterbarn och därefter under många år såsom avlönad driftpersonal i J:s jordbruk. Sedan J. under år 1961 upphört med jordbruket och J.-F. övergått till annan sysselsättning, har J.-F. vid jultiden samma år erhållit 2.000 kr av J., en-

ligt dennes uppgift för att användas till bosättning vid hans då påtänkta och därefter ingångna äktenskap. Med hänsyn till det sagda samt till övriga omständigheter kan ifrågavarande belopp icke anses utgöra skattepliktig inkomst för J.-F. (RR:s utslag den 8/10 1968; en ledamot av RR ansåg beloppet 2.000 kr utgöra inkomst av tjänst för J.-F.)

Skadestånd för förolyckad travhäst

Besvär av M. angående inkomsttaxering år 1962. - M. hade i sin travsportrörelse en häst, som vid en kollision skadats så svårt att den måst avlivas. En kusk hos en annan travtränare hade vållat olyckan och den senares försäkringsbolag betalade M. 17.500 kr. - M. beskattades för beloppet och RR fastställde underinstansernas beslut med hänvisning till att hästen utgjort inventarium i M:s travsportrörelse, varför skadeståndet var att anse som skattepliktig intäkt i rörelsen. (RR:s utslag den 14/11 1968.)

Hästsport - rörelse eller binäring till jordbruk

Besvär av hemmansägaren S. angående inkomsttaxering år 1962. - S. hade de senaste åren haft omkring 10 hästar på sin jordbruksfastighet (taxeringsvärde 192.000 kr.). Han hade uppfött hästar, något år även köpt och sålt hästar, de senaste sju åren för 30.000 kr. Under dessa år hade han även deltagit vid travtävlingar och tjänat ca 120.000 kr. - Under 1961 hade S. sålt tre hästar och skänkt en son två hästar. S. ansåg att det var fråga om skattefri realisation.

RR yttrade: Med hänsyn till vad som upplysts angående dels den jordbruksareal, S. själv brukat, dels omfattningen av

hans verksamhet för uppfödning och hållande av travhästar får denna verksamhet anses som rörelse. De för denna anskaffade hästarna är att anse som inventarier i rörelsen. Intäkten av avyttrade och värdet av bortgivna hästar utgör intäkt av rörelsen. Enär rörelsen vid tidigare taxeringar behandlats som binäring till jordbruk och S. vid beräkningen av inkomst av jordbruksfastighet åtnjutit avdrag för kostnad för hästförvärv och hästuppfödning, kan det icke antagas att något av hästarnas anskaffningsvärde i beskattningsavseende kvarstår oavskrivet. S. är ej berättigad till avdrag för hästarnas anskaffningsvärde. (RR:s utslag den 14/11 1968.)

Anm.: Se RÅ 1961 not 1680 (Skattenytt 1962 sid. 173; likartat fall). Se även RÅ 1955 not. 1170 (Skattenytt 1956 sid. 123).

Hästavels- och kapplöpningsverksamhet

Besvär av direktören H. angående inkomsttaxering år 1960. - H. yrkade avdrag för underskott i hästavels- och kapplöpningsverksamhet med 12.743 kr. Verksamheten bedrevs med 4 hästar. - PN vägrade avdrag, enär H. under en lång följd av år bedrivit verksamheten med förlust, för åren 1953-1959 tillhoppa 107.566 kr. - KR: ej ändring.

Hos RR uppgav H. att kostnaderna för avel uppgått till 10.168 kr. och kostnaderna för kapplöpningsverksamheten till 10.384 kr.

RR yttrade: Med hänsyn till omfattningen av ifrågavarande hästavels- och kapplöpningsverksamhet och det sätt varpå den bedrivits får denna verksamhet anses såsom rörelse. Vid bedömning av rörelsens resultat kan utgifter för underhåll och skötsel av avelshäst och föl, i den

mån rörelsen tillförts däremot svarande värde, ej anses såsom avdragsgilla omkostnader utan som kapitalinvestering. Avdrag bör därför medgivnas för minskning av hästarnas anskaffningsvärde, nämnda investering inberäknad. Enär H. vid tidigare års taxeringar åtnjutit avdrag för samtliga utgifter i rörelsen kan H., i brist på närmare utredning, icke anses berättigad till avdrag i avelsverksamheten med högre belopp än som motsvarar 10 % av de uppgivna utgifterna i detta hänseende, 10.168 kr. Mot övriga uppgivna utgifter i rörelsen, 10.384 kr., föreligger icke erinran. H. är följaktligen berättigad till avdrag för underskott i rörelsen med $(1.016 + 10.384 - 7.809 = 3.591 \text{ kr.})$ (RR:s utslag den 23/10 1968; en ledamot ville vägra avdrag.)

Asfaltering av väg - underhåll?

Besvär av dödsboet efter H. angående inkomsttaxering år 1961. - Vid beräkning av inkomst av annan fastighet yrkade dödsboet avdrag för asfaltering av enskild förbindelseväg mellan två allmänna vägar, 180 kvm, med 900 kr. - TN vägrade. - Hos PN anförde dödsboet, att vägen annars till följd av onormalt stort slitage måste ha ombyggts, vilket blivit betydligt dyrare. En riktig asfaltering skulle dessutom kostat 6.300 kr., varför den tunna ytbeläggning som gjorts gott kunde jämföras med grusning. Enligt intyg av vägmästare var den utförda ytbehandlingen att anse som underhåll, enär därigenom något underhåll ej behövdes under 8 à 10 års tid och därefter endast lagning. - PN lämnade yrkandet utan bifall, enär arbetet var att hänföra till sådan grundförbättring, för vars kostnad avdrag icke medgavs. - KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 12/11 1968.)

Anm.: Jfr. RA 1930 not 761 och RA 1964 not 283. Se även SOU 1968:26 s. 33. I målet hade icke förebragts utredning ang. kostnaden för eljest erforderligt underhåll. Med hänsyn till den obetydliga vägsträckan torde denna dock ha varit relativt ringa.

Förlust i samband med frivillig avveckling av rörelse (s. k. underhandskonkurs) — förlustavdrag?

Besvär av TI angående köpmannen J:s inkomsttaxering år 1962. — J., som under 1960 drivit rörelse, inställde den 11/1 1961 sina betalningar och överlät till Köpmannaföreningarnas Central för Ackords- och Konkursärenden att träffa avtal med hans borgenärer om ackord utan konkurs. Rörelsen överläts sedermera under år 1961 genom Ackordscentralens förmedling till en av J:s borgenärer. — J. redovisade i 1961 års deklaration underskott av rörelse med 53.760 kr. och åsattes ej någon taxering detta år. I 1962 års deklaration redovisade J. viss inkomst av tjänst samt yrkade avdrag för förlust hänförlig till år 1960 med 11.060 kr., varigenom icke uppkom någon inkomst att taxera. — PN vägrade förlustavdrag.

Hos KR yrkade J. undanröjande av taxeringen och anförde bl. a. att något ackord utan konkurs icke kommit till stånd och att han ej heller försatts i konkurs. — TI avstyrkte bifall och anförde bl. a. Förlusten var hänförlig till affärens avträdande i samband med ackordsförhandlingar. J. hade lämnat Ackordscentralen fullmakt att under hand avveckla affären. Avvecklingen hade medfört, att fordringsägarna enligt uppgift fått ca 20 % i utdelning. J. hade icke visat, att han med de tidigare fordringsägarna träffat avtal om skulder-

nas avbetalande. Det syntes därför ha varit fordringsägarna, som lidit de uppkomna förlusterna och som vid sina taxeringar erhållit avdrag därför. Förlusten hade alltså icke drabbat J. — KR biföll J:s talan.

RR, varest TI yrkade att förlustavdraget å 11.060 kr. skulle förvägras J., fastställde KR:s slut och yttrade: Enligt vad handlingarna i målet utvisade har vid den avveckling av J:s rörelse, som skett genom Ackordscentralen, av J. erbjudet ackord ej kunnat genomföras. I den mån borgenärernas fordringar ej täckts genom lämnad utdelning är, såvitt visats, fordringarna alltjämt gällande. — Enär vid angivna förhållanden J. ej kan anses ha erhållit ackord, kan hinder jämlikt 3 § förordningen om rätt till förlustutjämning att medge förlustavdrag ej anses föreligga. Skäl att på annan grund vägra J. förlustavdrag har ej heller visats föreligga. — På grund härav och då någon erinran mot förlustavdragets storlek icke gjorts, är J. berättigad till avdrag för ifrågavarande förlust med yrkat belopp. (RR:s utslag den 9/10 1968.)

Anm.: Se SOU 1958:35 s. 86-87, prop. 1960:30 s. 86-89, 90-92, Skattenytt 1962 s. 165 (Helgesson), Welamson "Konkursrätt" s. 772 eller "Konkurs" s. 163.

Inkomstberäkning för idrottsorganisation

Besvär av Svenska Polisens Idrotts- och Skytteförbund angående inkomsttaxering år 1957. — RR yttrade: Såsom KR funnit får förbundet anses ha till huvudsaklig uppgift att främja icke professionell idrott. Förbundets verksamhet avser förutom idrott som nu sagts även skytte. Vid inkomstberäkningen i den förvärvskälla som omfattar idrottsverksamheten är förbundet berättigat till avdrag för omkostnader

enligt vad som anges i p. 13 av anv. till 29 § KL. Till sådana avdragsgilla omkostnader måste med hänsyn till förbundets ändamål och ställning som riksförbund räknas bidrag till anslutna lokalföreningar, i den mån dessa bidrag hänför sig till föreningarnas idrottsverksamhet. Avdrag får enligt nämnda anvisningspunkt icke åtnjutas för omkostnader i vidare mån än de överstiger beloppet av statsbidrag för idrottsverksamheten. Vid bedömning av hur stor del av förbundets bidrag till lokalföreningar, 18.200 kr., och det av förbundet uppburna statsbidraget, 10.000 kr., som belöper på idrottsverksamheten respektive skyttet bör, i överensstämmelse med vad KR antagit i fråga om statsbidraget, 7/10 hänföras till idrotten och 3/10 till skyttet. Vad nu anförts leder till att idrottsverksamheten visar ett underskott på 38.754 kr. Från bruttointäkt av tävlingsverksamhet på skyttets område är förbundet icke berättigat till avdrag för andra kostnader än sådana som är direkt hänförliga till tävlingsverksamheten. Såvitt av handlingarna framgår har med hänsyn härtill uppkommit ett underskott i denna verksamhet på 5.670 kr. För de nu angivna underskotten, tillhoppa 44.424 kr., äger förbundet åtnjuta avdrag enl. 46 § 1 mom. KL. Enär överskottet å "Idrottskalendern", 6.743 kr., är att betrakta som skattepliktig intäkt i den förvärvskälla som avser utgivandet av "Bilkalendern" samt nettointäkten i nämnda förvärvskälla jämte inkomsten av kapital kan beräknas till 49.077 kr., utgör förbundets sammanräknade nettoinkomst 4.653 kr. (RR:s utslag den 22/10 1968.)

Anm.: I ett samma dag avgjort mål angående taxeringarna 1962-1964 ändrades fördelningen mellan idrott och skytte till 4/5 resp. 1/5.

Garantiriskreserv — skuld vid förmögenhetstaxering?

Besvär av byggmästaren S. angående förmögenhetstaxering år 1961. — S. hade i räkenskaperna för sin byggnadsrörelse per den 31/12 1960 som garantiriskreserv avsatt 153.000 kr. Avsättningen överensstämde i fråga om procentsatserna med RN:s anvisningar 1959:2 angående värdesättningen vid inkomsttaxeringen av byggnadsföretagens lager m. m. och godtogs vid inkomsttaxeringen men inte vid förmögenhetstaxeringen.

RR - där S. med hänvisning till RN:s anvisning 1952 nr 2:3 angående värdering av varulager vid förmögenhetsberäkning framhöll att den nu ifrågavarande reserveringen avsåg uteslutande riskerna för förlust, prisfall etc. - lämnade S:s talan utan bifall och yttrade: Såvitt av handlingarna framgår motsvaras ifrågavarande reservering icke av sådan skuld, som må avdragas vid förmögenhetsberäkningen. På grund härav och då ej heller visats att bland tillgångarna upptagits någon tillgångspost vars värdesättning kan påverkas av den förlustrisk, som reserveringen är avsedd att täcka, - - - . (RR:s utslag den 22/10 1968.)

Lön, lån eller förtäckt utdelning från eget bolag?

Besvär av TI angående H:s inkomsttaxering år 1963 samt eftertaxering för åren 1959-1962. — H. ägde nästan alla aktier i ett rörelsedrivande bolag. Som direktör i bolaget tog han ut lön och arvoden under åren 1957-1962 med varierande belopp, de fyra sista åren med något över 20.000 kr. per år. Bolaget hade en längre tid gått dåligt och i balansräkningen per den 31/12 1962 redovisades en balanserad

förlust av 89.387 kr. I samband med vissa affärstransaktioner för egen och bolagets räkning hade H. personligen ådragit sig skulder till avsevärda belopp. För att kunna betala ränta och amortering på dessa lån hade H. hos bolaget lånat dels t. o. m. år 1956 över 81.000 kr., vilket belopp avskrevs i bolagets räkenskaper den 31/12 1956, och fr. o. m. år 1957 t. o. m. 1962 tillsammans över 70.00 kr. Samtliga lån var räntefria. I bolagets balansräkning per den 31/12 1962 redovisades fordran på H. med över 70.00 kr. Bolagets revisor angav i sin revisionsberättelse för år 1962, att nämnda fordran ej kunde anses säker utan borde ha avskrivits. H. upplyste, att han avsett att återbetala de lån som upptagits hos bolaget fr. o. m. år 1957 och att han även återbetalat 5.000 kr. år 1963 och 3.800 kr. år 1964.

TI yrkade hos PN, att H. måtte beskattas för beskattningsåren 1957 — 1962 för de belopp han dessa år lånat hos bolaget såsom utdelning eller inkomst av tjänst. TI hänvisade till avskrivna lånen före 1957 och revisionsberättelsen för år 1962 samt menade, att lånen fr. o. m. år 1957 ej var återbetalningspliktiga. Han upplyste även om att den första återbetalningen bokförts den 31/12 1963, d. v. s. efter det att TI yrkat eftertaxering för år 1958. — PN beskattade H. vid 1963 års taxering för vad han lånat år 1962 men biföll i övrigt ej TI:s yrkande.

KR biföll H:s besvär beträffande 1963 års taxering, men ogillade i övrigt TI:s besvär. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 15/10 1968.)

Anm.: Frågan om aktieägares lån i rörelsedrivande fåmansbolag har från skilda utgångspunkter diskuterats i Svensk Skattetidning 1968 sid. 91 (Nordlund), sid. 307

(Flodhammar och Lindén) samt sid. 469 (Nordlund). Se även K. G. A. Sandström, Beskattning vid aktieutdelning, sid 492–497. I utslag den 14/1 1969 ang. direktören J. — som kommer att redovisas senare i Skattenytt — har belopp som bokförts såsom lån beskattats såsom lön.

Ökade levnadskostnader

Besvär av TI angående muraren B:s inkomsttaxering år 1964. - B., som var gift och hade familjebostad i Rättviks kommun, hade sedan 1958 arbetat hos olika byggnadsfirmor i Stockholm. Hans hustru hade anställning som städerska i hemtrakten. B. yrkade avdrag för ökade levnadskostnader i Stockholm med 15 kr för dag under 290 dagar eller med 4.350 kr. - TN medgav avdrag med 11 kr. för dag under 270 dagar. - PN och KR: ej ändring.

Hos RR framhöll TI att B. inte visat att han under beskattningsåret eller tidigare vidtagit alla de åtgärder som skäpligen kunde begäras för att anskaffa familjebostad i Stockholm. RR yttrade: Utredningen i målet visar att B. under beskattningsåret och dessförinnan under lång tid förlagt sin yrkesverksamhet till Stockholm och haft bostad där. Sådana omständigheter har icke visats föreligga att B. det oaktat kan anses berättigad till avdrag för ökad levnadskostnad i anledning av hans familjs skilda bosättning.

Anm.: RR avgjorde samma dag fyra liknande mål avseende skattskyldiga med många års anställning i Stockholm och med familjerna bosatta i Siljansbygden. Samma utgång i dessa mål. Se SOU 1962: 47 s. 76-78 och prop. 1963:120 s. 69. Genom SFS 1963:256 infördes fr. o. m. 1964 års taxering möjlighet för skattskyldig, som på grund av sitt arbete bosatt sig på annan ort än den där hans familj är bosatt, att få

avdrag för ökade levnadskostnader på grund av den dubbla bosättningen. En förutsättning härför är dock att det med hänsyn till makes förvärvsverksamhet, svårighet att anskaffa familjebostad e. d. inte skäligen kan ifrågasättas att familjen skall avflytta till den skattskyldiges bostadsort.

Ökade levnadskostnader och resekostnader för byggnadsarbetare, som fått traktamenten (under RN:s normalbelopp) och som i stället för att övernatta på arbetsorten dagligen åkt med egen bil mellan bostaden och arbetsplatsen

A. Besvär av TI angående muraren H:s inkomsttaxering år 1966. - H., som var gift och bosatt i Ystad, var anställd hos AB Skånska Cementgjuteriet och hade under beskattningsåret sin arbetsplats i Lund. Enligt kontrolluppgift uppbar H. traktamentsersättning för långtidsförrättningar under 299 dygn med 7.475 kr., motsvarande 25 kr. för dygn. - I deklARATIONEN uppgav H. ersättningen till beskattning och yrkade avdrag för ökade levnadskostnader med $(299 \text{ dgr} \times 24 \text{ kr.} =) 7.176 \text{ kr.}$ samt för bilresor mellan bostaden och arbetsplatsen med $(1.000 \text{ mil} \times 2 \text{ kr.} + 1.160 \text{ mil} \times 1.20 \text{ kr.} =) 3.300 \text{ kr.}$ - TN följde deklARATIONEN. - PN vägrade däremot avdrag för ökade levnadskostnader men medgav avdrag för bilresor med i deklARATIONEN yrkat belopp, 3.300 kr. - KR, hos vilken H. yrkade avdrag enligt deklARATIONEN eller i andra hand med belopp motsvarande traktamentsersättningen, medgav avdrag för ökade levnadskostnader med 7.475 kr. och för hemresor med skäligen 800 kr. men vägrade avdrag för bilresorna mellan bostad och arbetsplats. - Hos RR yrkade TI att PN:s beslut måtte fastställas.

RR (två ledamöter) yttrade: H. har under beskattningsåret varje arbetsdag rest med egen bil fram och åter mellan sin bostad i Ystad och arbetsplatsen i Lund. Bostadsorten får anses utgöra H:s vanliga verksamhetsort. Med hänsyn till avståndet till arbetsplatsen, omkring 58 km, och övriga omständigheter får resorna därför anses ha haft karaktär av tjänstesor utom hans vanliga verksamhetsort. H. är således berättigad till avdrag såväl för sina resekostnader som för den ökning av levnadskostnaderna som han må ha fått vidkännas under vistelsen på arbetsorten. Enligt kontrolluppgift har H. för arbetet i Lund utöver lönen uppburit traktamentsersättning med 7.475 kr., men ingen särskild resekostnadsersättning. Det såsom traktamentsersättning betecknade beloppet får emellertid anses avsett att täcka kostnaderna även för H:s resor till och från arbetsplatsen, för det fall att han skulle komma att övernatta i sitt hem i stället för å arbetsorten. Med beaktande av att den dagliga bortovaron kan antagas ha varat mer än 10 timmar samt med hänsyn till resvägens längd får H:s avdragsgilla utgifter för resor och ökade levnadskostnader i brist på närmare utredning antagas ha uppgått till ett belopp motsvarande den uppburna ersättningen. Han kan däremot icke, såsom KR funnit, anses berättigad till avdrag med 800 kr. därutöver. (Övriga ledamöter av RR: Vi finner ej skäl göra annan ändring i KR:s utslag än att, enär H. under förevarande omständigheter icke kan anses berättigad till avdrag för hemresekostnader, det av KR i sådant avseende medgivna avdraget, 800 kr., bör utgå. På grund härav instämmer vi i det slut, till vilket RR:s övriga ledamöter kommit.) (RR:s utslag den 13/11 1968.)

B. Besvär av muraren N. angående inkomsttaxering år 1966. - N., som var gift och bosatt i Säffle, var anställd vid Bronäs Industri AB, Värmlands Bro. Han var icke anställd i bolagets löpande produktion utan utförde mureriarbeten vid sådan om- och tillbyggnad, som bolaget ombesörjde i egen regi. Avståndet mellan Säffle och Värmlands Bro uppgick till omkring 8 km. Enligt kontrolluppgift uppbar N. traktamentsersättning för 257 endagsförrättningar med 6.950 kr. (= ca 27 kr. för dag). - I deklARATIONEN uppgav N. ersättningen till beskattning och yrkade avdrag för ökade levnadskostnader med samma belopp. - TN och PN vägrade avdrag för ökade levnadskostnader men medgav avdrag för resor mellan bostaden och arbetsplatsen med 1.000 kr. - KR lämnade N:s besvär häröver utan bifall, enär N., såvitt handlingarna utvisade, i sin tjänst icke verkställt resor utom sin vanliga verksamhetsort och vid sådant förhållande ej var berättigad till avdrag för ökade levnadskostnader. - RR: ej ändring. (RR:s utslag den 13/11 1968.)

Anm.: Se SOU 1962:47, prop. 1963:120, BevU 1963:43 samt Skattenytt 1963 sid. 337 (Reuterswärd), och 1965 sid. 18 (Fredholm). Se även RN 1964 nr 1:3 1965 nr 1:2 och 1967 nr 2:1

Hemresor

Besvär av TI angående förvaltaren V:s inkomsttaxering år 1962. — V., som var gift och hade familjebostad i Sollefteå, hade varit kommenderad för tjänstgöring i Stockholm under tiden den 1/1 — den 17/3 1961 och i Kiruna under tiden den 18/2 — den 31/12 1961 varvid han hade haft tre fria hemresor. — I deklARATIONEN

tillgodoförde han sig avdrag för kostnader för 18 hemresor med 2.106 kr. — TN medgav avdrag med 1.053 kr., beräknat efter en hemresa per månad. — PN vägrade avdrag, enär uppbyren traktamentsersättning fick antas ha täckt även kostnaderna för hemresor.

KR medgav avdrag med 1.803 kr. och yttrade: V. får med hänsyn till vad som blivit upplyst anses berättigad att på grund av sin tjänstgöring utom hemorten erhålla avdrag för 18 hemresor eller samma antal som han själv uppgivit och för vilka han beräknat kostnaderna till 2.106 kr. Vid bedömning av skäligheten av avdraget måste emellertid beaktas, att V. under sin vistelse i hemmet, beräknad till sammanlagt 36 dagar, gjort en viss besparing å de traktamenten som utgått för nämnda tid.

Hos RR yrkade TI att avdraget måtte begränsas till 800 kr. och anförde: Avståndet mellan V:s bostadsort och tjänstgöringsorterna Stockholm och Kiruna översteg i båda fallen 50 mil. I länet hade TN:a rekommenderats att vid avstånd överstigande 35 mil medge avdrag för endast en hemresa per månad. En sådan skälighetsbedömning hade legat till grund för TN:s förevarande beslut. Då V. haft tre fria hemresor, syntes avdrag böra medges för endast ytterligare nio resor, för vilka kostnaden enligt de av V. angivna priserna skulle uppgå till 1.053 kr. Denna kostnad borde reduceras med den inbesparing av traktamente, som kunde beräknas ha uppkommit under hemresedagarna. — RR, ej ändring. (RR:s utslag den 9/10 1968.)

Brist i makes deklARATION - andra makens avräkningsskyldighet

Besvär av makarna A. angående inkomsttaxering år 1962. - Vid den statliga

inkomsttaxeringen kunde hustrun inte utnyttja allmänna avdrag på tillsammans 7.758 kr.

RR yttrade: Enär ifrågavarande belopp 7.758 kr., som fru A. varit berättigad avdraga vid 1962 års taxering men då icke kunnat utnyttja, skall - oavsett makarnas önskemål - avräknas från mannen A:s inkomst vid hans taxering samma år, lämnar RR besvären utan bifall. (RR:s utslag den 5/11 1968.)

En ledamot av RR utvecklade sin mening sålunda: Bestämmelserna i 11 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt och 52 § 1 mom. KL att allmänna avdrag, som icke kunnat utnyttjas av den ena av samtaxerade makar, får avdragas från den andra makens inkomst - för kommunaltaxeringens del under vissa förutsättningar - är så utformade att de i och för sig medger tolkningen att makarna skulle äga utnyttja avdragsrätten efter eget gottfinnande. Det synes emellertid icke stå väl i överensstämmelse med avdragsreglernas syfte att makar, även om de är ense, skulle ha rätt att avstå från avdrag och därigenom åstadkomma att taxeringen blir högre än skattebestämmelserna förutsätter. Härtill kommer att författningsstöd syntes föreligga för ståndpunkten att avdragsreglerna bör betraktas såsom indispositiva. Enligt 105 § 1 mom. andra st. TF, jämfört med första st., äger sålunda KR och KM:t, då ändring göres i ena makens taxering, utan särskilt yrkande och utan andra makens hörande, vidtaga sådan rättelse i dennes taxering som är föranledd av nämnda bestämmelser i förordningen om statlig inkomstskatt och KL. - Vidare må framhållas att i 52 § 1 mom. andra st. KL givits bestämmelse av innebörd, att make får använda den i 46 § 4 mom. medgivna rätten till avdrag i annan kommun än hemortskommun endast i den mån bristen icke kunnat utnyttjas hos andra maken vid dennes taxering i nämnda hemortskommun. Härav torde följa att, eftersom det i 46 § 4 mom. stadgade avdraget givits obligatorisk karaktär, jämväl avdraget hos andra maken är att anses såsom indispositivt. - Vad ovan anförts om avdragsreglernas natur påverkas icke av det förhållandet att, såsom i förevarande mål, makar ur skattesyn-

punkt skulle kunna ha fördel av att uppkommet underskott hos ena maken icke behövde avdragas hos den andra maken utan i stället finge utnyttjas såsom förlustavdrag enligt 1960 års förordning om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst. Nämnda förordning reglerar icke taxeringen under förluståret, och av innehållet i förordningen kan ej heller dragas någon slutsats om innebörden av bestämmelserna för nämnda taxering.

Anm.: Se prop. 1960:30 s. 100. RR torde ej ha godtagit den uppfattning, som framskymtar i ett i prop. intaget yttrande av RN, att ena maken i fall som förevarande skulle ha rätt att spara av honom ej utnyttjade allmänna avdrag för att ett senare år kunna utnyttja avdragen såsom förlustavdrag.

Fråga om fördelning av kommunalt ortsavdrag mellan makar, taxerade i olika kommuner

Besvär av TI angående O:s inkomsttaxering år 1964. - Mannen O. taxerades kommunalt i K., som var båda makarnas hemortskommun men där endast han hade inkomst. Mannen tillfördes därvid hela ortsavdraget, 4.500 kr. Hustrun beskattades i N. för visst belopp utan ortsavdrag. - PN: ej ändring. - KR tillerkände hustrun ortsavdrag med 2.250 kr. utan att ändra mannens taxering. - Hos RR yrkade TI upphävande av KR:s beslut. - RR biföll yrkandet, enär den del av makarnas ortsavdrag, som belöpte på hustrun, enligt 52 § 1 mom. KL avräknats å mannens inkomst vid dennes taxering till kommunal inkomstskatt i makarnas hemortskommun. (RR:s utslag den 26/11 1968.)

Anm.: Se även 50 § 3 mom. KL samt Skattenytt 1959 sid. 97 ff (Wasteson).

Ackumulerad inkomst

Besvär av TI angående skatteberäkning för ackumulerad inkomst beträffande rörmontören W. – W., som under åren 1957–1959 varit anställd hos en rörledningsfirma, hade under dessa år utfört installationsarbeten i tre olika byggnader. Under 1959 uppbar W., utom lön, vid tre tillfällen även ackordsöverskott för sitt arbete med 14.376 kr. – Vid 1960 års taxering begärde W. särskild skatteberäkning för detta belopp. – PN ansåg ackordsöverskotten hänförliga till åren 1957, 1958 och 1959 och beslöt därför fördela beloppet 14.376 kr på tre år. – KR: ej ändring. – Hos RR anförde TI, att vart och ett av arbetena

pågått under två beskattningsår, varför W:s framställning inte kunde bifallas. – RR: ej ändring. (RR:s utslag den 1/10 1968.)

Anm.: Se SOU 1961: 56 sid. 90 samt prop. 1962: 114 sid. 75. I propositionen anför departementschefen: "Helt allmänt kan sägas att om ackordsöverskottet hänförs till en kontinuerlig verksamhet, som sträcker sig över ett år, ackordsöverskottet bör anses utgöra ackumulerad inkomst även om arbetet utförts hos flera arbetsgivare. Enligt min mening finns här inte anledning till en restriktiv bedömning." – Det framgick inte om i detta fall fråga var om en eller flera entreprenader.